

פרק א' משנה א. שבעת ימים קודם יום הכפורים מפרישין כהן גדול מביתו {א} ללשכת פלהדרין , ומתקינין לו כהן אחר תחתיו , שמא יארע בו פסול . רבי יהודה אומר , אף אשה אחרת מתקינין לו , שמא תמות אשתו , שנאמר (ויקרא טז) וכפר בעדו ובעד ביתו . ביתו , זו אשתו . אמרו לו , אם כן , אין לדבר סוף {ב} :

משנה ב. כל שבעת הימים הוא זורק את הדם ומקטיר את הקטרת ומטיב את הנרות {ג} ומקריב את הראש {ד} ואת הרגל . ושאר כל הימים , אם רצה להקריב , מקריב , שכהן גדול מקריב חלק בראש ונוטל חלק בראש :

משנה ב. מסרו לו זקנים מזקני בית דין וקורין לפניו בסדר היום , ואומרים לו , אישי כהן גדול , קרא אתה בפוך , שמא שכחת או שמא לא למדת . ערב יום הכפורים שחרית , מעמידין אותו בשער המזרח ומעבירין לפניו פרים {ה} ואילים וכבשים , כדי שיהא מכיר ורגיל בעבודה :

משנה ד. כל שבעת הימים לא היו מונעין ממנו מאכל ומשתה , ערב יום הכפורים עם חשכה , לא היו מניחים אותו לאכל הרבה , מפני שהמאכל מביא את השנה :

משנה ה' מסרוהו זקני בית דין לזקני כהנה , והעלוהו לעלית בית אבטינס , והשביעוהו ונפטרו והלכו להם . ואמרו לו , אישי כהן גדול , אנו שלוחי בית דין , ואתה שלוחנו ושליח בית דין {ז} , משביעין אנו עליך במי ששכן שמו בבית הזה , שלא תשנה דבר מכל מה שאמרנו לך . הוא פורש ובוכה , והן פורשין ובוכין :

משנה ו אם היה חכם , דורש . ואם לאו , תלמידי חכמים דורשין לפניו . ואם רגיל לקרות , קורא . ואם לאו , קורין לפניו . ובמה קורין לפניו . באיוב ובעזרא ובדברי הימים . זכריה בן קבוטל אומר , פעמים הרבה קריתי לפניו בדניאל :

משנה ז. בקש להתנמנם , פרחי כהנה מכין לפניו באצבע צרדה , ואומרים לו , אישי כהן גדול , עמוד והפג {י} אחת על הרצפה . ומעסיקין אותו עד שיגיע זמן השחיטה :

משנה ח בכל יום תורמין את המזבח בקריאת הגבר או סמוך לו , בין לפניו בין לאחריו . ביום הכפורים מחצות , וברגלים מאשמורה הראשונה , ולא היתה קריאת הגבר מגעת עד שהיתה עזרה מלאה מישראל :

פרק ב' משנה א בראשונה , כל מי {א} שרוצה לתרם את המזבח , תורם . ובזמן שהן מרבין , רצין ועולין בכבש , וכל הקודם את חברו בארבע אמות זכה . ואם היו שניהם שוין , הממנה אומר להם {ג} הצביעו . ומה הן מוציאים , אחת או שתיים , ואין מוציאים אגדל במקדש :

משנה ב מעשה שהיו שניהם שוין ורצין ועולין בכבש , ודחף אחד מהן את חברו , (ונפל) ונשברה רגלו . וכיון שראו בית דין שבאין לידי סכנה , התקינו שלא יהו תורמין את המזבח אלא בפיס . ארבעה פיסות היו שם {ו} , וזה הפיס הראשון :

משנה ג הפיס השני , מי שוחט , מי זורק , ומי מדשן מזבח הפנימי , ומי מדשן את המנורה , ומי מעלה אברים לכבש , הראש והרגל , ושתי הידים , העקץ והרגל , החזה והגרה , ושתי הדפנות , והקרבים , והסלת , והחבתין {ז} , והיין . שלשה עשר כהנים זכו בו . אמר בן עזאי לפני רבי עקיבא משום רבי יהושע , דרך הלוכו היה קרב :

משנה ד הפיס השלישי , חדשים לקטרת באו והפיסו . והרביעי , חדשים עם ישנים , מי מעלה אברים מן הכבש ולמזבח :

משנה ה תמיד קרב בתשעה , בעשרה , באחד עשר , בשנים עשר , לא פחות ולא יותר . כיצד . עצמו בתשעה . בחג , ביד אחד צלוחית של מים , הרי כאן עשרה . בין הערבים , באחד עשר , הוא עצמו בתשעה , ושנים בידם שני גזירי עצים . ובשבת באחד עשר , הוא עצמו בתשעה , ושנים בידם שני בזיכי לבונה {יא} של לחם הפנים . ובשבת שבתוך החג , ביד אחד {יב} צלוחית של מים :

משנה ו איל קרב באחד עשר , הבשר בחמשה , הקרבים והסלת והיין בשנים שנים משנה ז' פר קרב בעשרים וארבעה , הראש והרגל , הראש באחד , והרגל בשנים {יד} . העקץ והרגל , העקץ בשנים , והרגל בשנים . החזה והגרה , החזה באחד , והגרה בשלשה . שתי ידים בשנים . שתי דפנות בשנים . הקרבים והסלת והיין בשלשה שלשה . במה דברים אמורים . בקרבנות צבור . אבל בקרבן יחיד , אם רצה להקריב , מקריב . הפשטן ונתוחן של אלו ואלו שוין :

פרק ג. משנה א. אמר להם הממנה , צאו וראו אם הגיע זמן השחיטה . אם הגיע ,
הרואה {א} אומר , ברקאי . מתתיא {ב} בן שמואל אומר , האיר פני כל המזרח עד
שבחרון . והוא אומר הן :

משנה ב. ולמה הוצרכו לכך , שפעם אחת עלה מאור הלבנה ודמו שהאיר מזרח ,
ושחטו את התמיד , והוציאוהו לבית השרפה . הורידו כהן גדול לבית הטבילה . זה
הכלל היה במקדש , כל המסיך את רגליו טעון טבילה , וכל המטיל מים טעון קדוש
{ג} ידים ורגלים :

משנה ג. אין אדם נכנס לעזרה לעבודה אפלו טהור , עד שיטבול . חמש טבילות
{ו} ועשרה קדושין טובל כהן גדול ומקדש בו ביום , וכלן בקדש על בית הפרוה ,
חוץ מזו בלבד :

משנה ד' פרסו סדין של בוץ בינו לבין העם . פשט , ירד וטבל , עלה . ונסתפג . הביאו
לו בגדי זהב , ולבש וקדש ידיו ורגליו . הביאו לו את התמיד . קרצו {ט} , ומרק
{י} אחר שחיטה על ידו . קבל את הדם וזרקו . נכנס להקטיר קטרת של שחר ,
ולהטיב את הנרות , ולהקריב את הראש ואת האברים ואת החבתין ואת היין :
משנה ה. קטרת של שחר היתה קרבה בין דם לאברים {יא} של בין הערבים , בין
אברים לנסכים {יב} . אם היה כהן גדול זקן או אסטניס , מחמין לו חמין ומטילין
לתוך הצונן , כדי שתפוג צנתן :

משנה ו. הביאוהו לבית הפרוה ובקדש היתה . פרסו לו סדין של בוץ בינו לבין העם ,
קדש ידיו ורגליו ופשט . רבי מאיר אומר , פשט , קדש {יג} ידיו ורגליו . ירד וטבל
עלה ונסתפג . הביאו לו בגדי לבן , לבש וקדש {יד} ידיו ורגליו :

משנה ז בשחר היה לובש פלוסין של שנים עשר מנה , ובין הערבים הנדוין של שמונה
מאות זוז , דברי רבי מאיר . וחכמים אומרים , בשחר {טו} היה לובש של שמונה
עשר מנה , ובין הערבים של שנים עשר מנה , הכל שלשים מנה . אלו משל צבור .
ואם רצה להוסיף , מוסיף משלו :

משנה ח. בא לו אצל פרו {טז}, ופרו היה עומד בין האולם ולמזבח, ראשו לדרום ופניו למערב, והכהן עומד במזרח ופניו למערב, וסומך שתי ידיו עליו ומתודה {יז}. וכך היה אומר, אנא {יח} השם {יט}, עויתי פשעתי חטאתי לפניך אני וביתי. אנא השם, כפר נא לעונות ולפשעים ולחטאים, שעויתי ושפשעתי ושחטאתי לפניך אני וביתי, ככתוב בתורת משה עבדך, (ויקרא טז) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו. והן עונין אחריו, ברוך {כ} שם כבוד מלכותו לעולם ועד :

משנה ט. בא לו למזרח העזרה, לצפון {כא} המזבח, הסגן מימינו וראש בית אב משמאלו. ושם שני שעירים, וקלפי היתה שם ובה שני גורלות. של אשכרוע היו, ועשאן בן גמלא של זהב, והיו מזכירין אותו לשבח :

משנה י. בן קטין עשה שנים עשר דד לכיור, שלא היו לו אלא שנים. ואף הוא עשה מוכני לכיור, שלא יהיו {כג} מימיו נפסלין בלינה. מנבז המלך היה עושה כל ידות הכלים {כד} של יום הכפורים של זהב. הילני אמו עשתה נברשת של זהב {כו} על פתחו של היכל. ואף היא עשתה טבלא של זהב, שפרשת סוטה כתובה עליה. ניקנור נעשו נסים לדלתותיו, והיו מזכירין אותו לשבח :

משנה יא. ואלו לגנאי, של בית גרמו, לא רצו ללמד על מעשה לחם הפנים. של בית אבטינס לא רצו ללמד על מעשה הקטרת. הגרס בן לוי היה יודע פרק בשיר ולא רצה ללמד. בן קמצר לא רצה ללמד על מעשה הכתב. על הראשונים נאמר, זכר צדיק לברכה. ועל אלו נאמר, ושם רשעים ירקב :

פרק ד' משנה א. טרף בקלפי והעלה שני גורלות. אחד כתוב עליו לשם ואחד כתוב עליו לעזאזל. הסגן מימינו וראש בית אב משמאלו. אם של שם עלה בימינו, הסגן אומר לו, אישי {א} כהן גדול, הגבה ימינך. ואם של שם עלה בשמאלו, ראש בית אב אומר לו, אישי כהן גדול, הגבה שמאלך. נתנו על שני השעירים ואומר, לה' חטאת. רבי ישמעאל אומר, לא היה צריך לומר חטאת, אלא לה'. והן עונין אחריו, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד :

משנה ב. קשר לשון של זהורית בראש שעיר המשתלח והעמידו כנגד בית שלוחו , ולנשחט כנגד בית שחיטתו . בא לו אצל פרו שניה , וסומך שתי ידיו עליו ומתודה . וכך היה אומר , אנא השם , עויתי פשעתי חטאתי לפניך אני וביתי ובני אהרן עם קדושיך . אנא השם כפר נא לעונות ולפשעים ולחטאים , שעויתי ושפשעתי ושחטאתי לפניך אני וביתי ובני אהרן {ג} עם קדושך , ככתוב בתורת משה עבדך (ויקרא טז) , כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו . והן עונין אחריו , ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד :

משנה ג. שחטו {ח} וקבל במזרק את דמו , ונתנו למי שהוא ממרס {ט} בו על הרובד הרביעי שבהיכל , כדי שלא יקרוש . נטל מחתה ועלה לראש המזבח , ופנה גחלים אילך ואילך , וחיתה {יא} מן המעוכלות {יב} הפנימיות , וירד והניחה על הרובד (הרביעי) שבעזרה {יג} :

משנה ד. בכל יום היה חותה בשל כסף ומערה בתוך של זהב , והיום חותה בשל זהב ובה היה מכניס . בכל יום חותה בשל ארבעת קבין ומערה בתוך של שלשת קבין , והיום חותה בשל שלשת קבין ובה היה מכניס . רבי יוסי אומר , בכל יום חותה בשל סאה ומערה בתוך של שלשת קבין , והיום חותה בשל שלשת קבין , ובה היה מכניס . בכל יום היתה כבדה , והיום קלה . בכל יום היתה ידה קצרה , והיום ארכה . בכל יום היה זהבה ירוק , והיום אדם , דברי רבי מנחם . בכל יום מקריב פרס בשחרית ופרס בין הערבים , והיום מוסיף מלא חפניו {טז} . בכל יום היתה דקה , והיום דקה מן הדקה {יז} :

משנה ה. בכל יום כהנים עולים במזרחו של כבש ויורדין במערבו , והיום כהן גדול עולה באמצע ויורד באמצע . רבי יהודה אומר , לעולם כהן גדול עולה באמצע ויורד באמצע . בכל יום כהן גדול מקדש ידיו ורגליו מן הכיור , והיום מן הקיתון של זהב {יט} . רבי יהודה אומר , לעולם כהן גדול מקדש ידיו ורגליו מן הקיתון של זהב :

משנה ו. בכל יום היו שם ארבע מערכות , והיום חמש {כא} , דברי רבי מאיר . רבי יוסי אומר , בכל יום שלש , והיום ארבע . רבי יהודה אומר , בכל יום שתיים , והיום שלש :

פרק ה' משנה א. הוציאו לו את הכף ואת המחטה {א}, וחפן מלא חפניו ונתן לתוך הכף, הגדול לפי גדלו, והקטן לפי קטנו, וכך היתה מדתה. נטל את המחטה בימינו ואת הכף בשמאלו. היה מהלך בהיכל, עד שמגיע לבין שתי הפרוכות המבדילות בין הקדש ובין קדש הקדשים, וביניהן אמה. רבי יוסי אומר, לא היתה שם אלא פרכת אחת {ד} בלבד, שנאמר, (שמות כו) והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים. החיצונה היתה פרופה מן הדרום {ו}, והפנימית מן הצפון. מהלך ביניהן, עד שמגיע לצפון. הגיע לצפון, הופך פניו לדרום, מהלך לשמאלו עם הפרכת עד שהוא מגיע לארון, הגיע לארון. נותן את המחטה בין שני הבדים. צבר את הקטרת על גבי גחלים, ונתמלא כל הבית כלו עשן {ח}. יצא ובא לו בדרך בית כניסתו ומתפלל תפלה קצרה בבית החיצון, ולא היה מאריך בתפלתו, שלא להבעית את ישראל:

משנה ב. משנטל {יא} הארון, אבן היתה שם {יב} מימות נביאים ראשונים {יג}, ושתיה היתה נקראת, גבוהה מן הארץ שלש אצבעות, ועליה היה נותן:

משנה ג. נטל את הדם ממי שהיה ממרס בו, נכנס למקום שנכנס, ועמד במקום שעמד, והזה ממנו אחת למעלה ושבע למטה {יד}, ולא היה מתכוון להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף. וכך היה מונה, אחת, אחת ואחת, אחת ושתיים, אחת ושלוש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת ושש, אחת ושבע. יצא והניחו על כן הזהב שבהיכל:

משנה ד. הביאו לו את השעיר {טז}, שחטו וקבל במזרק את דמו. נכנס למקום שנכנס, ועמד במקום שעמד, והזה ממנו אחת למעלה ושבע למטה, ולא היה מתכוון להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף. וכך היה מונה, אחת, אחת ואחת, אחת ושתיים, אחת ושלוש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת ושש, אחת ושבע. יצא והניחו על כן השני שהיה בהיכל. רבי יהודה אומר, לא היה שם אלא כן אחד {יז} בלבד. נטל דם הפר והניח דם השעיר, והזה ממנו על הפרכת שכנגד הארון מבחוץ, אחת למעלה ושבע למטה, ולא היה מתכוון להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף. וכך היה מונה, אחת, אחת ואחת, אחת ושתיים, אחת ושלוש, אחת וארבע, אחת וחמש,

אחת ושש , אחת ושבע . נטל דם השעיר והניח דם הפר , והזה ממנו על הפרכת שכנגד הארון מבחוץ , אחת למעלה ושבע למטה , ולא היה מתכוון להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף . וכך היה מונה , אחת , אחת ואחת , אחת ושתיים , אחת ושלוש , אחת וארבע , אחת וחמש , אחת ושש , אחת ושבע . ערה דם הפר לתוך דם השעיר , ונתן את המלא בריקן :

משנה ה' ויצא אל המזבח אשר לפני ה' זה מזבח הזהב . התחיל מחטא {כ} ויורד . מהיכן הוא מתחיל . מקרן מזרחית צפונית {כא} , צפונית מערבית , מערבית דרומית , דרומית מזרחית . מקום שהוא מתחיל בחטאת על מזבח החיצון , משם היה גומר על מזבח הפנימי . רבי אליעזר אומר , במקומו היה עומד ומחטא . ועל כלן {כב} היה נותן מלמטה למעלה , חוץ מזו שהיתה לפניו , שעליה היה נותן מלמעלה . למטה :

משנה ו. הזה על טהרו של מזבח שבע פעמים , ושירי הדם היה שופך על יסוד מערבי של מזבח החיצון , ושל מזבח החיצון היה שופך על יסוד דרומי . אלו ואלו מתערבין באמה ויוצאין לנחל קדרון {כד} , ונמכרין לגננין לזבל , ומועלין בהן {כה} :

משנה ז. כל מעשה יום הכפורים האמור על הסדר , אם הקדים מעשה לחברו , לא עשה כלום . הקדים דם השעיר לדם הפר , יחזור ויזה מדם השעיר לאחר דם הפר . ואם עד שלא גמר את המתנות שבפנים נשפך הדם , יביא דם אחר ויחזור ויזה בתחלה בפנים . וכן בהיכל , וכן במזבח הזהב , שכלן כפרה בפני עצמן . רבי אלעזר ורבי שמעון אומרים , ממקום שפסק {כז} , משם הוא מתחיל :

פרק ו משנה א. שני שעירי יום הכפורים , מצותן שיהיו שניהן שוין במראה ובקומה ובדמים ובלקחתן כאחד . ואף על פי שאינן שוין , כשרין . לקח אחד היום ואחד למחר , כשרין . מת אחד מהן , אם עד שלא הגריל מת , יקח זוג לשני . ואם משהגריל מת , יביא זוג אחר ויגריל עליהם בתחלה , ויאמר , אם של שם מת , זה שעלה עליו הגורל לשם יתקים תחתיו . ואם של עזאזל מת , זה שעלה עליו הגורל לעזאזל יתקים תחתיו . והשני ירעה עד שיסתאב , וימכר ויפלו דמיו לנדבה , שאין חטאת צבור מתה . רבי יהודה אומר , תמות . ועוד אמר רבי יהודה {ג} , נשפך הדם , ימות המשתלח . מת המשתלח , ישפך הדם :

משנה ב. בא לו אצל שעיר המשתלח וסומך שתי ידיו עליו ומתודה . וכך היה אומר ,
אנא השם , עוו פשעו חטאו לפניך עמך בית ישראל . אנא בשם {ד} , כפר נא לעונות
ולפשעים ולחטאים , שעוו ושפשעו ושחטאו לפניך עמך בית ישראל {ה} , ככתוב
בתורת משה עבדך לאמר , (ויקרא טו) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל
חטאתיכם לפני יי תטהרו . והכהנים והעם {ו} העומדים בעזרה , כשהיו שומעים שם
המפרש שהוא יוצא מפי כהן גדול {ז} , היו כורעים ומשתחויים ונופלים על פניהם ,
ואומרים , ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד :

משנה ג. מסרו למי שהיה מוליכו . הכל כשרין {ח} להוליכו , אלא שעשו הכהנים
(גדולים) קבע ולא היו מניחין את ישראל להוליכו . אמר רבי יוסי , מעשה והולכו
ערסלא , , וישראל היה :
משנה ד. וכבש עשו לו מפני הבבליים {ט} שהיו מתלשים בשערו , ואומרים לו , טל
וצא , טל וצא . מיקירי . ירושלים היו מלוין אותו עד סכה הראשונה . עשר סכות
מירושלים ועד צוק , תשעים ריס , שבעה ומחצה לכל מיל :

משנה ה. על כל סכה וסכה אומרים לו , הרי מזון והרי מים , ומלוין אותו מסכה
לסכה , חוץ מאחרונה שבהן שאינו מגיע עמו לצוק , אלא עומד מרחוק {יא} ורואה
את מעשיו :

משנה ו. מה היה עושה , חולק לשון של זהורית , חציו קשר בסלע וחציו קשר בין
שתי קרניו , ודחפו לאחוריו {יב} , והוא מתגלגל ויורד , ולא היה מגיע לחצי ההר ,
עד שנעשה אברים אברים . בא וישב לו תחת סכה אחרונה עד שתחשך . ומאימתי
מטמא בגדים , משיצא חוץ {יג} לחומת ירושלים . רבי שמעון אומר , משעת דחיתו
לצוק :

משנה ז. בא לו אצל פר ושעיר הנשרפין . קרען והוציא את אמוריהן , נתנן במגיס
והקטירן על גבי המזבח . קלען במקלעות והוציאן {טז} לבית השרפה . ומאימתי
מטמאין בגדים , משיצאו חוץ {יז} לחומת העזרה . רבי שמעון אומר , משיצת האור
ברבן :

משנה ח. אמרו לו לכהן גדול , הגיע שער למדבר . ומנין היו יודעין שהגיע שער למדבר . דרכיות היו עושין , ומניפין בסודרין ויודעין שהגיע שער למדבר . אמר רבי יהודה , והלא סימן גדול היה להם , מירושלים ועד בית חדודו {כ} שלשה מילין . הולכין מיל , וחוזרין מיל , ושוהין כדי מיל , ויודעין שהגיע שער למדבר . רבי ישמעאל אומר , והלא סימן אחר היה להם , לשון של זהורית היה קשור על פתחו {כא} של היכל , וכשהגיע שער למדבר היה הלשון מלבין , שנאמר , (ישעיה א) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו :

פרק ז' משנה א. בא לו כהן גדול לקרות {א} . אם רצה לקרות בבגדי בוץ , קורא . ואם לא , קורא באצטלית לבן משלו . חזן הכנסת {ג} נוטל ספר תורה ונותנו לראש הכנסת , וראש הכנסת נותנו לסגן , והסגן נותנו לכהן גדול , וכהן גדול עומד ומקבל (וקורא עומד) , וקורא אחרי מות ואך בעשור . וגולל ספר תורה ומניחו בחיקו , ואומר , יותר ממה שקראתי לפניכם כתוב כאן , ובעשור שבחמש הפקודים {ו} קורא על פה , ומברך עליה שמונה ברכות , על התורה , ועל העבודה {ח} , ועל ההודאה , ועל מחילת העון , ועל המקדש (בפני עצמו) , ועל ישראל (בפני עצמן) (ועל ירושלים בפני עצמה) ועל הכהנים (בפני עצמן) ועל שאר התפלה :

פרק ז' משנה א. הרואה כהן גדול כשהוא קורא , אינו רואה פר ושער הנשרפים . והרואה פר ושער הנשרפים , אינו רואה כהן גדול כשהוא קורא . ולא מפני שאינו רשאי , אלא שהיתה דרך רחוקה , ומלאכת שניהן שוה כאחת {י} :

משנה ב. אם בבגדי בוץ קורא , קדש {יא} ידיו ורגליו , פשט ירד וטבל , עלה ונסתפג . הביאו לו בגדי זהב , ולבש , וקדש ידיו ורגליו , ויצא ועשה את אילו ואת איל העם , ואת שבעת כבשים תמימים בני שנה , דברי רבי אליעזר . רבי עקיבא אומר , עם תמיד {יג} של שחר היו קרבין , ופר העולה ושער הנעשה בחוץ (היו קרבין) עם תמיד של בין הערבים :

משנה ג. קדש ידיו ורגליו ופשט וירד וטבל ועלה ונסתפג . הביאו לו בגדי לבן , ולבש

, וקדש ידיו ורגליו . נכנס להוציא את הכף ואת המחתה . קדש ידיו ורגליו , ופשט וירד וטבל , עלה ונסתפג . הביאו לו בגדי זהב ולבש , וקדש ידיו ורגליו , ונכנס להקטיר קטרת של בין הערבים ולהטיב את הנרות , וקדש ידיו ורגליו , ופשט . הביאו לו בגדי עצמו , ולבש . ומלוין אותו עד ביתו . ויום טוב היה עושה לאוהביו בשעה שיצא בשלום מן הקדש :

משנה ד. כהן גדול משמש בשמונה כלים , וההדיוט בארבעה . בכתנת ומכנסים ומצנפת {כ} ואבנט . מוסיף עליו כהן גדול , חשן ואפוד ומעיל וציץ . באלו נשאלין באורים ותמים . ואין נשאלין אלא למלך ולבית דין ולמי שהצבור צריך בו :

פרק ח' משנה א. יום הכפורים אסור באכילה ובשתיה {ג} וברחיצה ובסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המטה . והמלך {ד} והכלה ירחצו את פניהם . והחיה תנעול את הסנדל , דברי רבי אליעזר , וחכמים אוסרין : **משנה ב.** האוכל ככותבת הגסה כמוה וכגרעינתה {ה} , והשותה מלא לגמיו , חיב . וכל האכלין מצטרפין לככותבת . כל המשקין מצטרפין למלא לגמיו . האוכל ושותה אין מצטרפים {ט} :

משנה ג. אכל ושתה בהעלם אחד , אינו חיב אלא חטאת אחת . אכל ועשה מלאכה , חיב שתי חטאות . אכל אכלין שאינן ראויין {יא} לאכילה , ושתה משקין שאינן ראויין לשתיה , ושתה ציר {יב} או מריס , פטור :

משנה ד. התינוקות , אין מענין אותן ביום הכפורים , אבל מחנכין אותם לפני שנה ולפני שנתים , בשביל שיהיו רגילין במצות :

משנה ה. עברה שהריחה , מאכילין אותה עד שתשיב נפשה . חולה מאכילין אותו על פי בקיאין . ואם אין שם בקיאין , מאכילין אותו על פי עצמו , עד שיאמר די :

משנה ו. מי שאחזו בלמוס , מאכילין אותו אפלו דברים טמאים {טו} עד שיאורו עיניו . מי שנשכו כלב שוטה , אין מאכילין אותו מחצר כבד שלו , ורבי מתיא בן חרש מתיר . ועוד אמר רבי מתיא בן חרש , החושש בגרונו , מטילין לו סם בתוך פיו בשבת , מפני שהוא ספק נפשות , וכל ספק {יז} נפשות דוחה את השבת :

משנה ז. מי שנפלה עליו מפלת , ספק הוא שם {יח} ספק אינו שם , ספק חי ספק מת , ספק נכרי ספק ישראל , מפקחין עליו את הגל . מצאוהו חי , מפקחין עליו . ואם מת , יניחוהו :

משנה ח. חטאת ואשם ודאי {יט} מכפרין . מיתה ויום הכפורים מכפרין עם התשובה . התשובה מכפרת על עברות קלות על עשה ועל לא תעשה . ועל החמורות היא תולה עד שיבוא יום הכפורים ויכפר :

משנה ט. האומר , אחטא ואשוב , אחטא ואשוב , אין מספיקין בידו לעשות תשובה . אחטא ויום הכפורים מכפר , אין יום הכפורים {כג} מכפר . עברות שבין אדם למקום , יום הכפורים מכפר . עברות שבין אדם לחברו {כד} , אין יום הכפורים מכפר , עד שירצה את חברו . את זו דרש רבי אלעזר בן עזריה , (ויקרא טז) מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו , עברות שבין אדם למקום , יום הכפורים מכפר . עברות שבין אדם לחברו , אין יום הכפורים מכפר , עד שירצה את חברו . אמר רבי עקיבא , אשריכם ישראל , לפני מי אתם מטהרין , ומי מטהר אתכם , אביכם שבשמים , שנאמר , (יחזקאל לו) וזרקתי {כה} עליכם מים טהורים וטהרתם . ואומר , (ירמיה יז) מקוה ישראל יי , מה מקוה מטהר את הטמאים , אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל :